

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Jacobi Alvarez de Paz Opera

De Vita Spirituali, Eivsque Perfectione - Libri quinque

Álvarez de Paz, Jacobo

Lvgdvni, 1611

Quòd religiosus de rebus sanctis cum aliis loquatur. Cap. xxviiij.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77833](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77833)

Malach. 4.

quod eam non tantum tolerabilem, sed & gratam ac iocundam efficiet. Describit istud primum Malachias dicens: Et egrediemini, & salietis sicut vituli de armento. Et calcabitis impios, cum fuerint cinis sub planta pedum vestrorum in die, qua ego facio, dicit Dominus exercituum.] In die quidem illa, qua Dominus, quod nobis promisit, faciet, quæ dies est æternitatis egrediemur ergastula cellarum, imò & angusta spatia rerum terrenarum, & saliemus sine villo timore, & cum incomparabili exultatione, & cœli latitudinem penetrabimus. Cõculcābimus dæmones, quos nostram professionem custodientes vicimus, & vniuersa quæ nobis offerebant, melioribus bonis cumulati, quasi cinerem vilissimum despiciemus. Tunc dabitur nobis merces absconsonis, & silentij vbi cumque libuerit discurrendi per mansiones cœlestes, & loquendi cum sanctis, vera & perfecta libertas, quam in æternum possidebimus.

Quod religiosus de rebus sanctis cum aliis loquatur.

CAPVT XXVIII.

SED nobis loquendū est, & non semel aut bis, sed sæpè loquendum est, nec possumus, quādiu in hac mortalitate degimus, hominū penitus cõfortia vitare. Imò nec expedit nobis, neq; aliis, vt omnino proximorū confortia vitemus. Nō expedit proximis, quoniā eos loquendo, docemus, & ad omnem virtutē capessendā monemus: nec expedit nobis, ne emolumētō prædicatæ doctrinæ Euangelicæ, & misericordiæ, ac dilectionis fructibus careamus. Quid igitur faciendū est, ne hominū confortia nos distrahant, sed viam potius nobis ad perfectionē aperiat? Id quidē quod pharmacopolæ corporū ad salutem recuperandam facere solent. Hi enim vipera (veneno semoto) vtuntur ad theriacam componendam, quæ calore, ac occulta huius serpentis virtute compacta statim in cor hominis tendit, ipsumq; à veneni cõtatione custodit. Habet homo in seipso nec timet, viperam teterrimam, quæ ad eius semper necem aspirat. Hæc est lingua, de qua inquit Iacobus Apostolus; inquietum malum, plena veneno mortifero:] cui si veneno plena est, optimè conuenit, vt vipera nuncupetur. Venenum autem huius viperae quo nos sæpè nescientes permitit, verbū de tractionis, & maledicentiæ, & irrisionis est, omneque verbum inutile, quodd si solum animam non perimit, at eo ipso quodd leue peccatum est, ad spiritualem mortem disponit. Tollamus hoc venenum à vipera, & vim prædicandi bonum, & persuadendi virtutem, & loquendi de rebus sanctis teneamus, & sic non iam veneno (quod sublatum est) sed virtute, & calore viperae non solum aliis, sed & nobismetipsis proficiemus. Noster itaq; sermo, siue cum externis, siue cum domesticis semper de rebus bonis sit, non aliud quàm sanctorum exempla, & virtutis incitamenta redoleat, non aliud quàm ad ædificationem prouocantia contineat. Iste vt index animi, & sane non fictus, bonos malosque discernat, & sicut isti conueniunt, vt vana, & lasciuia loquantur, & se verbis ad malum accendant: ita & illi congregentur, vt quæcumque sunt bona, quæcumq; sunt sancta profertant, & sermone se ad virtutem, & sanctitatem hortentur. Illos comparat Iob squamis Diaboli, de quo ait: corpus eius quasi scuta fusilia, compactum squamis se prementibus: vna vni coniungitur, & ne spiraculū quidē incedit per eas,] qui in hoc amicitias

Iacob. 3.

Iob. 41.

A & familiaritates inuēt, vt quasi arma peccati, ipsum verbis tueantur, & operibus prauis defendant. Nec ego in squamis Behemoth hūc abditum sensum inueni, sed Bernardus, qui proposita dicta sententia subiūgit: Talis vnitas, imò verò peruersitas solet esse in aliquibus fratrum tepidè, ac remissè cõuersantiū, quibus si quid honestatis, aut insigne cuiusquam bonæ consuetudinis persuadere velis, promptiores sunt maiori dispendio, ac difficultate grauiori resistere. Quam facili compendio assequi velle, quod rectum esse consisterit.] Bonos verò libenter confero cum aureis tintinnabulis vestis sacerdotalis, quorū sonus Dominum placat, & sacerdotis orationem accipiat. Si enim illa vestis, Ecclesiæ sanctæ est imago, quid aptius quàm viros iustos mala punica, & tintinnabula designabūt, quorū illa cõcordiam morum, & sanctitatem operum, ista verò vtilitatem verborum, quibus abundat sancti, significat. Mali quia de hoc mūdo sunt, idē de hoc mūdo loquuntur: boni verò, quia vt ait Dominus, de mūdo nō sunt, sed ipse eligit eos de mundo, idē de rebus mundanis, sed de rebus cœlestibus, & de mysteriis diuinis verba profundūt. Iustitiæ, ac sanctitatis amatores id enixè curāt, vt Christum omnis sanctitatis magistrum in actionibus, & in verbis imitentur. Illius autem verba (vt nunc opera relinquamus) semper fuerunt tum auditoribus vtilia, tum summa illi maiestati conuenientia: Semper os illud purissimum, in quo cœlestis gratia diffusa est, verba sanctitatis insonuit. Quem vt sequantur, qui mentis puritatem assequi volūt, verbis sæcularibus, & otiosis abstinere, & ea solum proferunt, quæ viros iustos deccant, & proximorum audientiu vtilitati congruant. Nam si ex abundantia cordis os loquitur,] cor iustitiæ, & cœlestium desideriorum plenum, quid ori loquendum ministrabit, nisi quod audientibus proficit, & à sua dignitate non discrepet. Idque inuuit Gregorius dicens: Boni etenim cum loquuntur, duo sunt, quæ in suis loquutionibus attendunt, vt videlicet, aut sibi, & auditoribus suis: aut sibi et solis profint, si auditoribus prodesse non possunt. Cum enim bene audiuntur bona, quæ dicunt, sibi simul, & auditoribus profint. Cum verò ab auditoribus deridentur, sibi proculdubio profuerunt, quos à culpa silentij liberos fecerunt.] Et quidem Dominus hoc ita esse testatus est; Nam mittens discipulos suos, vt populis euangelium annuntiarent, præcepit illis, vt introeuntes aliquam domum, dicerent: Pax huic domui. Et si ibi fuerit filius pacis, inquit, requiescet super illum pax vestra, sin autem, ad vos reuertetur.] Quod autem de verbo prædicationis euangelij dicitur, de quocumque ædificationis verbo intelligendum est, vt si audiens amator virtutis fuerit, audito ædificationis verbo proficiat, si verò cum indignatione, aut cum tædio sanctos sermones exceperit, saltem ille, qui loquitur nullo modo emolumento loquendi fruatur. Sed quomodo sermones de rebus sanctis magna vtilitate carebunt, quos Christus Saluator noster approbat, quos sua præsentia nobilitat, quos ipsum excitare, & fouere delectat? Vbi fuerint duo vel tres, ait, congregati in nomine meo, ibi sum in medio eorum.] Certè illi inter alios congregantur in nomine Saluatoris, qui vt se mutuo ad virtutem excitent, loquuntur verba salutis: quorum medium ipse Saluator occupat quia corda illorum emollit, & dum verba sancta audiunt, ad virtutem accendit, quamobrem discipulis eutibus in Emaunte, de sua passione loquentibus, se præsentem exhibuit, eorum hæsitaciones audiuit, tenebra ignorationis dispulit, tristitiam & angorem

Bern. ser. 5. de assumpt.

Exod. 28.

1. Iohn. 4.

Luc. 6.

Greg. 15. mor. c. 21.

Luc. 10.

Matt. 18.

Luc. 14.

disceat

Luce. 24.

Ber. ser. 9. in cant.

Matth. 18.

Matth. 5.

Cant. 2.

Bern. ser. 57. in cant.

Sap. 7.

v. Cor. 13.

Eccle. 44.

difficit, corda gelida inflammavit, & noctem cæcitatatis in eorum mentibus dominantem in lucem medicinam conuertit. Denique aiunt: Nōne cor nostrum ardens erat in nobis, dum loqueretur in via, & aperiret nobis Scripturas? Ecce geminum aduentus Domini fructum, quem ad nos verba sancta traxerunt, Scripturarum apertione intellectum illustravit, & efficacia, ac gratia loquendi volūtatem accendit. Vtique libenter appropriat de se loquentibus, inquit Bernardus, sic solet. Sic euntibus in Emaum, & conferentibus inter se, iucundum se faciendumque exhibuit comitem. Nempe hoc est, quod in Euangelio pollicetur: Vbi duo vel tres congregati sunt in nomine meo, ego sum in medio eorū. Et per Prophetam, Antequam, ait, clament, ego exaudiam, adhuc loquentibus illis dicam, Ecce adsum. Appropiat itaque Dominus sancta loquentibus, vt verus sol, qui tenebras primū ignorantia sua luce fugat, & frigus deinde tepiditatis, & sordiditudo suo calore dissipat, quem ad nos inuitamus, cum sancta loquimur, cum ea, quæ nos ad virtutem alliciant, audimus. cum profectus gratia de Deo, ac de rebus diuinis disputamus. Nec in his duobus solam, quæ diximus, Christus sancta loquentibus se solem ostendit, sed in hoc etiam, quod ad istos sancta ore tractantes, non lentis passibus, sed celerimē approximāt. Ecce enim ipse venit saliens in montibus, transiliens colles. Montes collēque transiit, qui corda superba, & verba salutaria despicientia contemnit, venit autem ad animam humilem, quæ semper viam salutis iſcere, semper aliquid, quod ipsam inflammet, de sponso audire cupit. Venit inquam, ad illam, & venit, vt sol, cuius aduentus velox, cuius cursus celer est. Quod & Bernardus indicat in hunc modum scribens: sed nec vllus omnino sermo, qui ædificat ad pietatem, ad virtutes, ad morēs optimos, negligenter est audiendus, quoniam & illic iter, quo ostenditur salutare Dei. Quod si sermo gratus venit, & placidus quatenus pulso fastidio cum desiderio audiatur, iam non modō venire sponsus, sed & accelerare, id est, cum desiderio venire, credendus est. Si autem veniunt omnia bona pariter cum illo, vt est in libro Sapientia, quis nō videat sancta colloquia, quæ Christum ad animam trahunt, multa bona spiritualia secum inuehere?

Quin & assiduitas loquendi de rebus sanctis ad omnem virtutem capessendā potēter instigat. Dum enim nunc humilitatem extollimus, deinde charitatem fraternam efferimus, postea verō zelum animarum, aut quamuis aliam virtutem laudamus, & sanctorum exempla in confirmationem dictorū adducimus, nescio quo pacto mens nostra virtute nuda, suam nuditatem erubescit, & opere præstare, quod aut audiuit, aut loquuta est, magno feruore contendit. Corruptum sanē bonos mores colloquia praua, sed de virtute, ac perfectione auditi, aut dicti sermones, corruptos mores in bonum mutant, & in suaues ac integros mores cōuertūt. Vnde sicut astus Diaboli est, lasciuia, & impura colloquia apud aliquos excitat, aut ineptos libellos legēdos ingerere, vt ad omne genus vitorum moueat, ita cōciliū Domini & bonorum angelorum est, pura, & sancta colloquia in medium proferre, & libellos spirituales edere, vt è silice cordiū nostrorum desideria virtutis & puritatis excutiat. Multos vidimus, qui religiosē vivebant, prauorum colloquiorum contagione pollutos, & multos etiam qui tepidē & remissē in via Dei se gerebant, audito vnus viti spiritualis colloquio, ab illa remissa viuendi ratione liberatos. Laudemus viros gloriosos, ait Ecclesiasticus, & parentes

A nostros in generatione sua. Et rursus: Sapientiam ipsorum narrent populi, & laudem eorū nuntiet Ecclesia. Quare viri sancti, & gloria digni laudādi sūt, nisi vt eorū laudata virtus, nos ad istorum virorum sequelam prouocet, & inglorios ad gloriam efferat, & similes illis, scilicet magnos & gloriosos efficiat? Et quare sapientia eorum, & omnis ipsorum virtus ab Ecclesia proponitur, nisi vt mens infirmorū audita maiorum virtute, ad imitandum accendatur? Hæc profectō est præcipua vtilitas, quam ex sanctis colloquiis accipimus: quod velut prosperi venti nauiculam cordis nostri non ad aliud quā ad portum perfectionis, & virtutis impellunt. Quod sanctus Bonauentura cognoscens ait: de Deo libenter loquere, & libentius audi, quia incitat cor ad studiū virtutis, & affectum deuotionis. Libentius audiendum est. Quoniam qui audit, humilitatem exercet, dum se alterius qui loquitur discipulum exhibet, & magna virtus est fructum sanctorum verborum excipere, & simul humilitate cohonestari. At libenter etiam est loquendum, quoniam si loqui & in cōspectu aliorum verba facere, magisterium redolet, tamen ita fieri potest, vt non sinat se, nec à charitate, nec ab humilitate separari. Nec enim de rebus bonis semper docendo loquendum est, sed frequenter amicabiliter conferendo, & molestē interrogādo, dum verō duo sic bona loquūt, vtrisque spiritualis amicitia promouetur, fructus deuotionis decerpitur, & humilitas custoditur. Qui ita recta loquitur, id est, sanctis colloquiis assuescit, is dirigetur, & in omnem virtutem ducetur, & celeriter in via spirituali proficiet. Is seipsum Domino reddet gratissimum, qui sicut verba inutilia & vana cū indignatione audit, ita sanctorum alloquiorum auditione lætatur. Ideoque per Salomonem ait: Fili mi, si sapiens fuerit animus tuus, gaudebit tecum cor meum: & exultabunt renes mei, cum locuta fuerint recta labia tua. In animo sapienti cor quod occultius est, & in sanctis verbis renes Domini exultant, quoniam internam iusti sapientiam, & attentam piarum rerum meditationem secretioribus donis recompensat, externa autem ædificationis verba, externa etiam laudatione, & audientium plausu remunerat. Sicut enim loquente Domino, quædam mulier eius verba melliflua, auribus corporis, & cordis excipiens, exclamavit, dicens: Beatus venter, qui te portauit, & vbera, quæ suxisti: ita conferentibus viris iustis de rebus diuinis, audientes admirantur, & beatos prædicant, quos vident in ipsis verbis, perfectionis studiosos, & aqua sapientia salutaria repletos. Certē loquente Zorobabele, & veritatem laudante, omnes populi clamauerunt, & dixerunt: Magna est veritas, & præualet: quin & Darius veritatis laudatorem magnis donis auxit: & stium cognatum vocauit, & in solum sublimissimum extulit. Qui de vino, & rege loquuti sunt, contemnuntur, & qui loquutus est de veritate laudatur. Qui apud Dominum qui de rebus temporalibus, de voluptatibus, de opibus, de dignitatibus, verba faciunt, velut terreni & carnales homines despecti sunt, qui verò pia colloquia, & verba sancta proferunt, vt viti spirituales ab audientibus honorantur, & à Domino cumulatum præmium sui sancti laboris suscipiunt.

B

C

D

E

At quo pacto hanc sanctē loquendi virtutem assequemur? neque eim proum est, inter sæculares viuentibus, & cum eis sæpe conuersantibus, & ea quæ in mundo geruntur, audientibus, propria labia circūcidere, & verba semper ædificationis effundere. In

Вопаш. in informat. пошл. р. 1. с. 1.

Прок. 16.

Прок. 23.

Лук. 11.

3. Esdr. 4.

hac re, sicut & in ceteris à minimis incipiamus & ad mediocria procedamus, ut tadem lingua nostra malo purgata, & bono assueta, ad culmē suæ perfectionis ascēdat. Minimū huius virtutis est omnia secularia, quæ ad nos ipsos aliquādo pertinuerūt, obliuisci, & ea nulla ratione in colloquū admittere, ac de his omnino non loqui. Nam sunt aliqui religiosi, aded insipientes, & stulti, ut coram aliis genus suū, ac parentum nobilitatem explicent, diuitias & dignitates quas reliquerunt, iactent. Imò & mala quæ gesserūt (quod certè pudet dicere) narrare, & propalare nō erubescant. Quibus verbis se adhuc terrenæ nobilitatis æstimatores, opum & dignitatum amatores, & malorū, quæ perpetrarunt sectatores, ostendūt. Horum cæcitatem reprehendit Bernardus ita scribens: **Q**uamquam de his qui religiosè vestiti, & religionē professi sunt, nonnūquam audiuimus aliquos reminisci, & iactare impudētissimè mala sua præterita, quæ verbi gratia aliquando, vel fortiter gladiatorio, vel argutè literario gessere conflictu, seu aliud quid secundum mundi quidem vanitatem fauorabile, secundum animæ verò salutem nocuum, perniciosum, damnosum. Secularis adhuc animi indicium est hoc, & humilis habitus, qui gestatur à talibus, non sanctæ nouitatis est meritū, sed prisæ vetustatis operculum. [At dicis te ista narrare, non ut de rebus mūdi glorieris, sed magis ut de malè actis confundaris, & tuam pristinam vitam horum relatione condempnes. Sed inanis est talis excusatio, quæ sub colore humilitatis non confusionem, sed vanam laudem, aut gloriam, à vanis hæc audientibus, & ex rebus vanis querit. Talis astutia eundem bernardum non lædit, qui statim eam in hunc modum detegit. Nōnulli talia quasi dolendo, & pœnitendo rememorant, sed gloriam intentione captantes, commissa sua non diluunt, sed se ipsos illudunt. Nam Deus non irridetur.] Veterem hominem non exuerunt, sed nouo palliant. Non proditur, aut proicitur vetus fermentum, sed statuitur, secundum illud: Inueterauerūt ossa mea, dum clamare tota die.] Quod si isti (ut obiter dicam) damnabiles sunt, quid de illis sentiendū est, qui mala in statu religionis admiffa, procaciter narrāt, & ac si alicuius sanctissimi viri historiam artererēt, sic sua vitia è sæculo aduecta, & sub perfectionis statu conseruata prædicare contendunt? Quod idem sanctissimus pater statim taxat, dictis subiiciens: Pudet reminisci quorundam tãtam proteruiam, ut non pudeat eos cum exultatione lugenda iactare, quod & post susceptum sanctum habitum callidè quempiam supplātauerint, & circumuenerint in negotio fratrem, aut quod talionem pro conuicio, vel maledictō, id est, malum pro malo, aut maledictū pro maledictō audacter reddiderint. Sed est cōfessio eo periculosius noxia, quo subtilius vana, cum ipsa etiam inhonestæ & turpia de nobis detegere non veremur, non quia humiles sumus, sed ut esse putemur. Hactenus ille. Isti omnes, qui prædicta, & alia similia verbis proferūt, & narrare, ac effutite non timent, homines sunt vanissimi, nō solum omni perfectionis sensu carentes, sed semetipsos à vera virtute similibus narrationibus elongēte. Nam quid quæso est, generis claritudinē, & carnis nobilitatē iactare, nisi æramenta, quicquid rebus pretiosissimis antefēret? Si filius pauperis alicuius à rege adoptatus in filium, stultus haberetur, dum antiquam suā vilitatem apud aulicos enarrat, & præsentē felicitatem silentio cōtegeret, quid de illo erit existimandū, qui ad vitā religiosam, id est, filij Dei statū vocatus, vanitatis causa patētes carnales nominat, & eorū nobilitates, quæ huic præsentī cōparata extrema vilitas est,

Bern. ser.
16 in
ant.

Bern. ibid.

Psal. 6.

Psal. 31.

A apud alios religiosos exaltat? An illustrius est, o religiose, te filium esse equitis, aut patricij, aut ducis, aut principis, quam filium esse Dei? si istam dignitatem habes, quare illam vilitatem, quæ te superbum & inertem fecit, non obliuisceris? quare illam inter filios Dei nominare non erubescis? Et quid est, diuitias & dignitates iam spretas commemorare, nisi præmium relinquentibus omnia promissum, aut sibi met adimere, aut certa quædam ratione minuere? Si enim bona sæculi propter homines reliquisti, à quibus laudis mercedem exquiris, illa perdidisti: cū de huiusmodi scriptum sit: Amen dico vobis, receperūt mercedem suam. Si autem propter Deum deseruisti, & nihilominus propter hoc opus sanè egregium, hominum etiam laudationes captas, præmiū à vero remuneratore decretum minuisti. At quid est, mala, aut in habitu seculari, aut in habitu sancto patrata prædicare? certè non aliud, quam ob rem ignominia dignissimam seipsum efferte. Nam insanus esset, qui se ipsum extolleret, propterea quod per vicos & plateas vrbis sustibus cæsus sit, aut in publico nobilium conuentu colaphum ab hoste suscepterit. Id autem ipsum, imò & in infinitum, peius est se de peccato laudare, & colaphum à diabolo acceptū (hoc namque ad minis omne peccatum est) tamquam rem magnam, & laude dignam in medium sermone producere. Ab hoc ergo minimo incipiamus, & in hoc nos solertissimè exerceamus, ut genus nostrum, opes, aut dignitatem relictam, quæ in sæculo gessimus, quæ tractauimus, penitus à nostro ore eliminemus. Ne qui nostros sermones audierit, possit cogitare, nos, aut nobiles, aut diuites aut animosos, aut aliquid aliud, quod mundus fallax approbet, aliquando fuisse, sed tantum seruos Dei nunc esse, & ante vitam religiosam viles ac despectos extitisse.

Diximus quid sit minimum, nunc quid sit mediū exponamus. Illud quidem est, ut à nostris colloquiis omnia secularia etiam ad alios pertinentia, omnem curiositatem inutilia sciendi, & omnem appetitum audiendarum nouitatum relegemus. Nam profectō indignum admodum est, & à vita spiritualium viro- rum alienum, religiosos curiosè verbis inquirere, quos aulicos rex ad aliquas dignitates promouerit, quos nobilium insignibus affecerit, quos diuitiis au- xerit: indignum est tractare, qui ex ciuibus coniu- gium inierint, qui honoris causa, aut primarum se- diū obtentu cōtenderint, qui in negotiis, aut magnū lucrum fecerint, aut partas antea opes amiserint. Vi- deas alios federe, & de bellis, de magnatum discor- diis, de ludis publicis, de secularium ambitione, & de aliis huiusmodi sine vlla circūsp̄ctione tractare, & si nō vestes religiosas videas, sed solos sermones audias, eos non religiosos, sed mores seculares pu- tabis. Facessant à nostris colloquiis, o religiosi, tot vana, tot inutilia, tot à sanctissimo statu nostro dis- crepantia, & si mortui sumus mundo, & Deo viuimus, ea quæ mundi sunt, relinquamus, & quæ viros deceant spirituales, tractemus. Et, si vnusquis- que secundum dignitatem suam cōuiuuium instruit, & amicos ad lautiores cibos inuitat, nos qui cum fi- lio prodigo minimè à paterna domo discessimus, sed ve fideles filij in domo æterni patris habitamus, & pretiosis cibis rerum spiritualium abundamus, ne- quaquam ad nos accedētes, ad filiquas, id est, ad nu- gas, ad fabulas, & ad vanitates audiendas inuitemus. Hoc nomine sanè contemptibili, Hugo Viſtorinus sermones rerum secularium appellat. Adhuc mecum habeo, inquit, filiquas, cibum scilicet porcorū, quia adhuc in ore meo resonat seculares fabule, quæ sūt,

Mach. 6.

Luc. 15.

Hugo. 2. de
clausro.
ara. c. 23

quasi

quasi cibus spirituum immundorum. Siliqua (sicut scriptum reperit) genus est leguminis foliis maximū & sonorum, sed granorum paucitate sterile, & penē vacuum. Ideoque per siliquas designantur fabulæ sæculares, sterili suauitate resonantes. Cū igitur sæcularia narro, stultos congreo, & sicut porci siliquas, sequuntur immundi nugas. Si ignominiosum esset principi viro siliquis velci, & siliquas, aut aliquid immundum suis amicis in conuiuium parare. Quam indignius erit religioso ore fabulas, & nugas euoluere, & nihil aliud, nisi res sæculares, & vanas coram aliis in colloquium afferre. Sic ergo procul à nostris cōuentibus illa increpatio Isaia: Iudaica conuenticula reprobantis, qua ait, iniqui sunt cœtus vestri; & sanctorum colloquiorum assuetudine eis nō iniquitatem, sed sanctitatem impertiamus, & spiritualium, ac iustorum conuentuum illis nomen donemus. Tales sint, quos viri spirituales non fugiāt, quibus Angeli adhæreant, quibus Spiritus sanctus assistat. Prisci religiosi non sæcularia, sed religiosa tractabant, viri spirituales non carnalia, sed spiritualia in suis colloquiis obtinebant, nunc autem qui nomen spiritualium obferemus, sed à vita spirituali distamus, sæcularia & vana proferimus, quod Laurentius Iulianus hac grauissima oratione deplorat. Sic sanctos patres, inquit, virtutum sectatores, zelatorēque animarum olim egisse legitur. Statutis quippe diebus è propriis egredientes cellulis, vtilitatis causa conueniebant in vnum, eo itaque tempore nihil reprehensibile audiebatur inter eos, non extollentia, non murmurationis, non irritationis verba sonabant, sed totum, quod dicebatur, animæ cibus erat, vnde spirituales nutrebantur sensus. Ibi modesta loquutio, vilis habitus, humilis conuersatio, lacrymarum effusio, compunctionis, & dilectionis gemitus elucebat. Nec quisquam sine spirituali profectu inde discedebat, quia omnes propter communem & priuatam vtilitatem conueniebant. Luxta ipsorum laudabile propositum Dei clementia mirabiliter operabatur in singulis. Sed heu, hodie non sic. Nam rarus inuenitur, qui ædificationis verbum possit pronuciare rarior autem, qui ex operandi desiderio ad audiendum sit auisus. Frigescete namque spiritu, & ab æterna exercitatione cessante, deficiūt, qui conuenire in vnum cupiant, & vtilia, quæ proferrantur, verba. Quod absque seruorum Christi ignominia non fit. Videmus nempe agricultores, cū in vnum coadunantur, repente, & sine tædio, de iis, quæ agriculturæ sunt, fermocinari: artifices mechanici de artificijs suis, mercatores de mercimonijs, oratores de suis facultatibus confabulari. Et (proh dolor) soli Dei serui, quæ proprio congruunt statui, audire, vel loqui non curant, aut ignorant. Si tamen conueniant simul, vt plurimum tacent, proficua, & vtilia, & de alienis proloquūtur negotijs. Faciamus itaque quod vir prudens facere consuevit, qui silet cū apud aliquos incidit tractatio eorū, quæ ipse non nouit. Iā nos pro ratione status nostri, sæcularia ignoramus, iam mundana non noscimus, iam prophana à desiderijs nostris reieciimus, & à cogitationibus nostris euulsumus. Quæ ergo non cupimus, quæ nec cogitamus quidem, æquum est, vt nec verbis pronunciemus. Aut si libet nobis hæc prophana & sæcularia loqui, liceat alijs nos vita mundanos, & sæculares iudicare, liceat illis nos sæculi amatores vocare. Hęc enim loquuntur quique, quod diligunt, inquit Prosper, & delectabiliter audiunt, quod assiduis cogitationibus voluunt.

Summum tædem, ac perfectum locutionis est, nisi ad aliquid temporale tractandum necessitas cogat,

A vel aliud charitas discretæ suadeat, de Deo sēper, & de diuinis, ac spiritualibus rebus loqui aut omnino tacere. Verba enim ad manifestanda interiora nostra inuenta sunt, eius autem, qui seipsum Deo cōsecrauit, ac templum diuinitatis effecit, omnia interiora debent esse plena Deo, referta diuinorum: Is ergo si ad aliquid aliud ius necessitatis, & aut lex charitatis nō impellat, diuina & spiritualia verbis eruēt, quæ in animo suo recondidit, & mente concepit. Quod quidem nō est difficile his, qui in veritate ambulāt, & non segniter ad perfectionem aspirant. Nam desiderium Dei, & concupiscētia perfectionis, affatim verba subministrant, qua ardētia intus desideria manifestent. Qui verò adhuc tepidi sunt, debent se ipsos ad hoc genus spiritualium colloquiorum cogere, & à verbis inanibus penitus abstinere, quoniam hæc frigus fœcordiæ generant, illa verò etiam in cordibus tepidorū ignem sanctæ deuotionis exsuscitant. Non est autē putandum materiam istam ad loquendum esse angustam, aut ieiunā: quinimo tam lata est, vt ad cōferendū de reb. diuinis, nec tota hominis vita sufficiat. Res quippe terrenæ, aut inanes sūt, aut imperfectæ, aut modicæ perfectionis participes, & ideo non multis verbis exponuntur. Sed res diuinæ sūt perfectionis plenæ, pulchritudine & diuitijs abundantes, quare numquā verbis exhauriētur. At, quid loquar, dicis, cū animi laxadi gratia fratres in vnum cōuenimus, & quas res spirituales, ac diuinas ore tractabo? Multa sunt (vt dixi) & valde suauia, quæ hoc argumentum saluberrimum cōtinet, quibus poteris te ipsum, & audientes delectare? Sit tibi semper in ore vita Christi Iesu, & eius dicta, eius gesta, eius miracula, eius passiones, eius amorem, pulchritudinem, & sanctitatem cōmemora. Ne obliuiscaris misericordiæ matrem, sed eius dona, ac priuilegia, ipsius puritatem, ac dignitatem, nec non ei tantæ Virginis gloriam, & maiestatem edicito. Sanctorum gesta nō te prætereant, siue illorum, quos singulis diebus Ecclesia recenset, siue aliorum, quos apud Dominū aduocatos habes, aut quorū vitas & miracula legis, aut in quorū doctrina, & imitatione versaris. Virtutum pulchritudinē, & tranquillitatem, vitiatorum etiam sceditatem, & inquietudinē tua lingua reuoluat, ita tamē vt penitus ea vitia nō nomines, quæ aut in te, aut in audientibus aliquā cogitationem minis purā, aut aliquē motū minis decentem gignere possunt. Desideria, quæ habes siue mortificadi defectus tuos, siue acquirēdi virtutē aliquam, siue proximos præcipuē infideles adiuuandi, cum socio prudētī, & fideli cōferre licet, qui ipsa promoueat, & suis adhortationibus magis accēdat. Nouissima hominū mortem & iudiciū excipiētia omnes, & gehennā malis, ac gloria bonis præparatā frequenter expone, quæ tibi, & audientibus sæculi vanitatem, & sanctæ vitæ valorē aperiāt. Statum religiosum, ad quem vocatus es, non sine mētīs exultatione laudato, eius securitatē, & sæcularis vitæ tū molestias, tum pericula prædicato, & te quā gratissimū beneficio diuinæ vocationis ostēdito. Fratrum tuorum virtutes, siue alibi siue in tuo cœnobio viuētū nequaquā omittas, sed eas animo suspice, verbis venerare, & teipso donis ob tuā negligētiam vacuum esse, erubescere. Mundi miseras, cæcitatē, bonorum eius breuitatē, infidelitatem, & alias, similes aliquādo pronūcia, & te ab his liberatum esse vehemētē exulta. Ea quæ in mensa inter prædendū lecta sūt, ad collationē adducito, & ex aliquo, quod mētī tuæ dulciūs sapuit, loquēdi occasionē arripito. Fructū disciplinæ religiosæ, & obseruatiæ regularis etiā verbis euolue, qui tibi vitæ laxioris timorē incutiat, & amorem regularum, & statutorum impertiat.

I. i. 2.

Insistiam.
de discip.
& perfe-
ctione mo-
nast. con-
uer. c. 15.

I. 5.

Prosp. 3.
de vita
can. c. 6.

Si literatus es, tractatio aliquorum sacra Scriptura locorum, non te pratercat, ita tamen ut non curiositatem, sed deuotionem, sed profectum, sed amoris ardorem exquiras. Tade ea omnia in tuis colloquiis tractare poteris, quae te ad virtutem moueant, & audientes, ac ex tuo ore pendentes edificent.

lusi. lib. de discip. et perf. monast. conuer. c. 15.

Viros religiosos, & spirituales, has & similes res debere in suis colloquiis frequenter tractare Beatus Laurētius Iustinianus his penē verbis monet. Studeat ergo Christi serui, cum in vnum congregatur, & inuicem reperiantur, semper de rebus necessariis, vel de animae profectibus habere sermonem. Maximam namque & indeficientem loquendi materiam inuenient, si de miseria praesentis vitae, de periculis huius peregrinationis, de variis tentationum generibus, de Diaboli fraudibus, & de vitiis deformitate, de virtutum ornamentis, & meritis, de mortis inuitabili necessitate, de poenis inferni, de regno Dei, & premio Paradisi, frequētius verò de Dei ineffabili charitate, humano generi per Christum, & in Christo exhibita. De huiusmodi autē tā pro Dei amore, & dilectione, quā pro audientium edificatione, & suimet profectu, Dei serui tractare nō desinant, spiritualibus spiritualia propinātes. Dent verò vnicuique proprium verbi pabulum iuxta personarum qualitatem, & temporū. Nemo autem de ignorantia excusare se valet, cum Dominus per Prophetā dicat: Aperi os tuum, & implebo illud. Quod patēter in se David completū fuisse testatur, cū dicit, Os meū aperui, & atraxi spiritum. Non enim tam composita verba, & humanae selectiae eloquentia ornata, quā ignita, & puro prolata corde approbat Dominus. Qui autē haec attentē perlegerit, manifestē cognoscat, quā miserī sunt homines, qui his sublimibus rebus spreis sepe loquuntur de cibo, & potu, de corporalibus commodis, de lucris, de dignitatū acquisitione, & de aliis peioribus in quibus suum affectum collocarūt. Hi namque similes sunt illis, qui cum possent suaues, & pretiosos cibos edere, amarus, & veneno infectos praereliquunt, quibus seipos interimāt. Intelliget etiā, quā reprehensibiles, & damnabiles sunt religiosi, qui quae iam euouerūt, & ut vilia contempserunt, semper ore volunt, & ea iterum masticantes, & proloquētes, se nō mundi contēptores, sed amatores ostēdūt. Et quemadmodū mendici re nihil habēt, sed desiderio omnia possidēt, & nihil est eorum corde insatiabilius, ita isti professione a mundo elogati sunt, verbis autē, & desideriis, & animi distractionibus plus sunt, quā saeculares mundo submersi. Nos si ad perfectionem venire cupimus, fugiamus hanc pestem, & statu ac professione facti caelestes, semper caelestia & diuina tractem. Et ut huic documēto verba Ambrosij finem imponant, sit nobis semper in corde, & in ore meditatio sapientiae, & lingua nostra loquatur iudicium, lex Dei in corde nostro sit. Ideo nobis dicit scriptura: Loqueris in illis, sedēs in domo tua, ambulans in via, dormitans, resurgens. Loquamur ergo dominum Iesum, quia ipse est sapientia, ipse est verbum, & verbum Dei. Ipsum spirat, qui sermones eius resonat, & verba meditat. Ipsum sepe loquamur, cū de sapientia loquimur, ipse est, cū de virtute loquimur, ipse est, cū de iustitia loquimur, ipse est, cū de pace loquimur, ipse est, cū de veritate, & vita, & redēptione loquimur, ipse est. Ista verba loquamur, quorum dulcedine capti dicemus: Quā dulcia faucibus meis eloquia tua super meliori meo. Verē mel superat, quae omnē mundi suauitatē excedūt, Mel superant, quae Christū veram dulcedinē ad nos aduocāt, quae amorē virtutis excitāt, & nos perfectionis amatores, & virtutum sectatores ostēdunt.

Psal. 80.

Psal. 118.

Ambrosii in psal. 36.

Deut. 6.

1. Cor. 1. Ioan. 1.

Psal. 118.

Quod religiosus in cunctis bonum exemplum praebet.

CAPVT XXIX.

ON sufficit bonum loqui, sed bonum facere necesse est. imò ideo bona loquimur, aut quia bonum facimus, vel ut illi, qui nos audiunt, & nos etiam simul cum illis bona faciamus. Qui enim bonum loquitur, sed bonū non facit, similis est arbori sterili, quae frondibus arboris fructuosae se vestit. Nam verba folia sunt, & verba bona, folia arboris bonae, quae fructus bonorum operum ferre solet: his verò foliis arbor infructuosa se dissimulat, dum homo bene loquitur, & fructus bonorum operum ferre non curat. Qui ergo ad perfectionem assequendam bonum loquitur, bonum etiam operemur, & qui sanctis sermonibus nosmet ipsos, & alios audientes erudimus, bonum quoque illis exemplum praebemus. Id nobis maxima cura sit, ut fratres nostri nihil in nobis videant aut nihil de nobis audiant, quod ipsos offendant, aut quod videntes, vel audientes non ad virtutis imitationem accendant. Vtilia nobis, & licita, imò & aliquatenus necessaria interdum rescindenda sunt, & cum aliqua incommoditate in victu, in vestitu, in ministerio, in habitatione viuendum, ne pusillus scandalizetur, & nostrae imitationis praetextu, eo, quod nobis quidem necessarium esset, sed illi superfluum est, vestiatur. Quo spiritu abundabat Paulus cum dicebat: Omnia mihi licent, sed non omnia expediunt. Omnia mihi licent, sed ego sub nullius redigar potestate. Nam quaedam nobis secundum diuinam vel humanam legem aut secundum regulam nobis licita, & cōcessa sunt, quae tamen nec nobis, nec aliis expediunt. Non quidem nobis, quia eorum admisione, fratribus pusillis suspectos nos facimus, & non bonum exemplum praebemus, nec etiam illis, quia exemplo nostro edocti quae nobis licita essent, illis, autē illicita sunt, audent, ut adolescēs verbi gratia, robustus, & firmus, more senis, & infirmi vult viuere, & minores, aut incipientes sanctam perfectionem, libertatem gestiūt imitari. Ab his nobis licitis, sed nec nobis, nec aliis expedientibus abstinere debemus, ne fratribus scandalo simus, & sub inanium suspicionum, & temerariū iudiciorum potestate redigamur. Alio verò loco idem Beatus Apostolus, ad idem clariū & manifestius hortatur dicens: Omnia mihi licent, sed nō omnia edificant. Nemo quod suum est querat, sed quod alterius. Quasi non omnia nobis licita, sed omnia dumtaxat alios edificantia admittenda sint, ut ad Christi imitationem nō nobis ipsis placeamus, nec quod nobis delectabile est, sed quod aliis est utile, & proficuum queramus. Videat itaque seruus Dei perfectionis cupidus, praesertim si non solus, sed in fratrum congregatione viuat, ne propriam consolationem, aut vtilitatem regulam suorum operū faciat, sed aliorum in omnibus (quo ad fieri poterit) edificationē querat. Alioquin & seipsum turbabit, & internam tranquillitatem ad sectandam vitam spirituales summē necessariā amittet, & alios, quibus ut spiritualis vir deberet proficere, malis exēplis offendet. Indiget forsitan cultiori cibo ob corporis nō nullā imbecillitatem, sed nō ita manifestē, ut omnes aduertant, ac ideo scandalo est fratribus illa exquilita lautities: relinquit illū cibum dicens cū Paulo. Si esca scandalizat fratrem meum, nō manducabo carnē in aeternū, ne fratrem meum scandalizem. Indiget nonnulla remissione, quo tempore alij laborāt, illā in cōmodiorem opportunitatē differat, & cū aliis labore prout potuerit, ne sua illos minis prudētī vacatione

Paul. 1. Cor. 6.

1. Cor. 10.

1. Cor. 8.